

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250

Letna naročnina . . . . . L. 2.500

Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 43 (1073)

Gorica - četrtek, 30. oktobra 1969 - Trst

Posamezna številka L 50

Lučke na grobovih ALARM ZOPER KRINKO LAŽNE SVOBODE

Jugoslavija spet težko prizadeta

Te dni bodo naša pokopališča oživila. Obnavljalo se bo na njih marsikaj. Nekateri bodo dobili nove nagrobne spomenike, mnogi bodo morali popraviti, kar se je v času časa pokvarilo. Betonski ali kamniti oklepi bodo morali biti zboljšani, tudi luč ob nagrobni spomeniku bo morala biti očiščena. Saj dan, ki se nanj pripravljamo, je dan vseh mrtvih. In še: okoli gomle bo treba nasuti peska, na grob sam bo treba posaditi cvetje. Nekateri se bodo zadovoljili s tem, da bodo dali umetnega — da bo dlje držalo, drugi pa pristnega, da bo lepše izražalo njihovo neponarejeno ljubezen.

Res, ljubezen, ki je najlepši pobudnik srčne kulture, narekuje skrb za grobove naših pokojnih. Ljubezen bo dajala grobovom, kar bi rada dajala rajnim. Posebno še tedaj, če je ta bila v življenju ranjena...

Ob cerkvenih obredih se bomo zresnili... Postajamo zamišljeni. Kaj vsebuje ta žalost, ki se nas poloteva?

Spomin hiti nazaj. Pred nami vstajajo podobe naših umrlih staršev, moža, žene, bratov in sestri, tet in stricev, zancev in sosedov. Nekoč so živeli med nami; zdaj pa je smrt, neizprosno delež vsakega zemljana, pretrgala tisoče in tisoče vezi, nam v srcu pa pustila grenkobo...

SIMBOL VERE

Ob grobu bomo prižgali svečko... Tiho bo gorela, zdaj svetleje z bolj polnim plamenom, zdaj bo spet pojemala — kakor veter, ki se ta dan tako rad oglasa.

Pa nam bo govorila vera. Smrt mora priti, toda vsi ti: oče in mati, mož in žena, bratje in sestri, znanci in sosedje, prijatelji in vaščani, ki so lepo končali življenje, krščansko umrli, že bivajo v kraljestvu duhov. Ne znamo si ga predstavljati. Le vemo zanj: jasno in trdno, kakor ima vera trdne temelje. Oni so v svetu drugačnih razmerij, drugačnega gledanja in popolnejšega življenja. Snovni svet jih nič več ne moti. Ostale so le tiste vezi, ki nikoli ne minejo: vezi ljubezni; saj je rečeno: ljubezen nikoli ne mine... Svečka bo gorela na grobu. Simbol vere! Naše telesno oko marsičesa ne vidi; toda ve, da vendarle to biva. In vemo, da imamo bistrejše oko, spoznanje duha, ki vidi, kar telesno oko ne zazna. Imamo pa še bolj daljnovidno oko, ki sega globlje, zaznava jasneje, trdneje kakor naš duh: spoznanje vere. V tem pa se nam življenje spreminja, kakor se snov spreminja ob spremenjenih pogojih. Spremenjena se voda, če se spreminja temperatura; spreminjena se železo, če mu je dodana visoka vročina. Za naše življenje se ob veri odpira druga, nova perspektiva, nova razsežnost — nadasovnost, netvarnost; življenje brez snovnosti in obteženosti, življenje očiščene vesti, ki v povečanju doživlja največje znamenje: vidi Največjega, Najlepšega, Najboljšega in se v tem docela »zgublja« v nedopovedljivi sreči.

Lučka gori na grobeh. Ob tej svetlobi nam je jasno, da ves kič docela odpade: venci postajajo vedno bolj prah, umetne rože — navlaka. Ostane pa krepka vsebina: boljše življenje, ki ga simbolično pomenijo lučke na grobovih...

A. S.

Zlasti starši naj bi bili versko izobraženi

Se do nedavna se je veliko govorilo in pisalo o verouku za otroke. Danes se pa vedno bolj poudarjajo verouk, kateheza in verska izobrazba ter vzgoja za odrasle, zlasti starše. Verska vzgoja otrok in mladine ne more biti zadeva samo duhovnikov, ampak tudi staršev in odraslih. To so misli, ki jih beremo v eni zadnjih števil »La settimana del clero«.

Te misli je treba poudarjati predvsem ob začetku šolskega pouka, ko je potrebno, da se starši vedno bolj zavzamejo za versko izobrazbo njihovih otrok, pa naj bodo ti v osnovnih šolah ali na višjih srednjih šolah. Duhovniki so dolžni starše pri tem delu podpirati in voditi.

V ulici Guinizelli 3 v Bologni je sedež Gibanja za obrambo pravic mladine. V prostorih imajo skrbno urejene pole s podpismi, ki so bili zbrani po vsej Italiji. Doslej zbranih podpisov je nad en milijon. Toliko ljudi je doslej izrazilo svojo obsodbo nad nemoralnim tiskom, erotičnimi filmi in nad vso trgovsko propagando spolnosti. Vsekakor velik uspeh, če upoštevamo, da se je gibanje začelo pred šestimi meseci. To gibanje vodi mlade matere in dekleta. Njihov poziv je naletel na nepričakovano ugoden odziv. Od povsod prihajajo prošnje za tiskane formularje za zbiranje podpisov. Zanje vprašujejo posamezniki, združenja, razni umetniški krožki. Zbiranje podpisov se je zaključilo konec oktobra, ko so odposlali zbrane podpise najvišjim državnim oblastem.

Podpisne pole so naslovljene na predsednika republike, predsednika senata in poslanske zbornice, na ministrskega predsednika, na predsednika ustavnega sodišča, na ministra za pravosodstvo in na ministra za predstave.

Postavljena je naslednja zahteva: Podpisani zahtevamo takojšen poseg z učinkovitimi zakoni, ki se bodo strogo izvajali v imenu morale, ki je skupna last vsakega človeštva ne glede na vero in politično prepričanje, da se prepreči širjenje pornografskega tiska, vzpodbujanje k nasilju in zločinom, kar se dogaja na področju predstav, tiska in propagande.

Vsaka podpisna pola nosi geslo: Za psihološko in moralno zdravje mladine. Poleg poklica je omenjen poklic in točen naslov.

Voditelji gibanja so poslali prošnjo za solidarost vsem republiškim prokuratorjem in vsem gibanjem. Prejeli so številne solidarne odgovore.

Ko je sv. oče zvedel za pobudo v Bologni in za dosežene uspehe, je vodstvu poslal pismo, v katerem izraža svoje zadovoljstvo nad pobudo, ki je našla tako širok odmev v vrstah italijanskega ljudstva.

REAKCIJA ZOPER NEMORALO JE UPRAVIČENA

Kdor nekoliko pozna položaj, ki je nastal pod krinko napačne svobode, bo priznal, da alarm, ki ga je dalo to gibanje, ni pretiran. Mnogi listi popisujejo najhujše zablode človeškega življenja, toda ne v namenom, da bi jih prikazali kritično, ampak da jih zagovarjajo. Isto se dogaja v mnogih filmih, saj ogromna večina filmov italijanske izdelave ni primerna za vse. Nikoli ni bil italijanski film tako nizko kot je sedaj.

Zato prijetno preseneča reakcija mladih, ki se je tako očitno pokazala ob zbiranju podpisov za odobritev zakonov, ki naj zagotovijo zdravo rast mladini.

Vodstvo gibanja za obrambo pravic mladine je prejelo številne izraze odobravanja in vzpodbude.

IZ PISEM MLADIH LJUDI

Oglejmo si nekaj teh pisem! Neka dijakinja piše: Radovedna sem, koliko čuta odgovornosti bo pokazala naša dežela pri vprašanju nemoralnega tiska, ki dan za dnem zapeljuje in uničuje mlade duše!

Spet druga dijakinja piše: Sem 15-letna dijakinja, a vam bom skušala pomagati, kolikor bom mogla. Tako ne moremo naprej. Saj

ni mogoče hoditi po ulicah in si zapirati oči in ušesa, da se zavarujemo pred pohujšanjem.

Mladinski krožek iz Castiglione-Varese pravi, da visoko ceni pobudo, ki skuša preprečiti škodljivo delovanje propagande za nemoralne filme, ki tako kvarno vplivajo na vsakega državljana. Glavne žrtve take brezvestne špekulacije so predvsem mladi ljudje, zlasti otroci, pa tudi odrasli, ki so psihično obremenjeni. Obzljamo, da niti država teh stvari ne obsoja. Igralci in producenti služijo, služijo tudi država, ki prejema od takih proizvodov davke. Ni pretiravanje, ampak čista resnica: zaradi napačnega konformizma sprejema naša družba to nezdravo stanje in tudi to je že sad zmotne propagande.

Zelo zgovorno je naslednje pismo: Sem deklet šestnajstih let in prosim za dve ali tri tiskovine za zbiranje podpisov, da se odstranijo tisti časopisi in reklamni lepaki, ki kvarno vplivajo na človeška srca. Zelo sem želela, da bi se našla prilika, da izrazim svoje nezadovoljstvo. Končno je prišel ta trenutek. Ze davno bi morali odstraniti vse to, kakor so že v nekaterih državah. Upam, da se nam bo zdaj posrečilo!

Omenil sem, da je pri podpisih naveden tudi točen naslov in poklic. Na nabiralni poli 14248 so med dvanajstimi imeni naslednji poklici: 3 dijakinje, 2 dijaka, 3 delavci, en uradnik in ena uradnica, ena gospodinja in en čuvaj. Razveseljivo je, da so se za ta svojevrstni protest zavzeli zlasti mladi ljudje.

ZLORABA POŠTE

Pri širjenju pornografije gre za pravo trgovino. Reklamo pošiljajo tudi po pošti na naslove, ki jih dobijo v telefonskih imenikih. Po pošti prihajajo na primer letaki naslednje vsebine:

Danska je prva država na svetu, ki je odpravila vse zakone proti pornografiji. Zato pornografija ni več izključni privilegij nekaterih bogatih ljudi, ampak je dosegljiva vsem, ki ljubijo izvrstne stvari. Naša tvrdka — pismo je bilo odposlano v Kopenhagenu — je največja te vrste in pošilja po pošti pornografski material. Na zalogi imamo vse, kar se tiče pornografije. Na vašo zahtevo vam prav radi pošljemo najnovejše kataloge, ki so bogato opremljeni s slikami iz filmov, s fotografijami in drugim. Prosim, da nam pošljete za plačilo 1000 lir. Naravno, da vam bomo poslali kataloge v zaprti ovojnici brez navedbe pošiljatelja. Tajnost je tako zagotovljena.

Nekateri listi so opozorili pošto upravo na take zlorabe. Gotovo tudi mi pozdravljamo gibanje za pravice mladine in želimo, da bi s svojo pobudo doseglo svoj cilj. S tako številnimi podpisi izraženo javno mnenje naj prepriča vlado, da je v pogledu nemoralnega tiska in filmov treba nekaj storiti.

Dokler pa ne bodo izdani primeri zakoni, pa moramo vsi, zlasti starši skrbeti, da zavarujemo otroke in doraščajočo mladino pred kvarnim vplivom neprimerne tiska in neprimerne filmov.

S. Z.

Nesmiselno razdejanje v Pisi

V Pisi je prišlo v ponedeljek, 27. oktobra do ogorčenega spopada med policijo in kitajsko usmerjenimi komunisti. Teh je bilo okrog 300, ki so nekaj ur poprej sodelovali pri neki antifašistični povorki.

Po poteku dogodkov je očitno, da so Mao-komunisti spopad s policijo vnaprej pripravili, saj so nastopali v stilu gverile in bili z bombami tipa Molotov dobro založeni. Pridno so razbijali šipe, tako da ni ostala na trgu, kjer je občinska hiša, ena cela, zažgali so večje število vozil in postavili po ulicah barikade z vsem, kar jim je prišlo pod roko.

Policija je aretirala 42 razgrajačev. Med policaji je bilo 13 ranjenih, med njimi dva vicevestorja in en višji karabinjski častnik. Vsekakor dajo ti dogodki misliti. Mladina, ki vidi svoj posel v uničevanju in divjanju po ulicah, vodenega seveda od brezvestnih ljudi, ja na najboljši poti, da pomaga ustvariti državo po Mao-vm vzhledu ali pa da sproži reakcijo z desne, ki se bo končala v kakšnem polkovniškem režimu. Ali ni tak razvoj po prvi svetovni vojni leta 1922 s »pohodom na Rim« 28. oktobra privedel Mussolinija na oblast?

Zamejsko srečanje na Opčinah

Dne 25. in 26. oktobra je bilo na Opčinah v Finžgarjevem domu srečanje slovenskih javnih delavcev iz zamejstva. Na srečanju so bili zastopani s Koroške: Narodni svet koroških Slovencev, Krščanska kulturna zveza, Krščanska dijaška zveza, Kmečko-gospodarska zveza, Katoliški delovni odbor, Katoliška mladina, Zveza pevskih društev.

Z Goriškega: Zveza slovenske katoliške prosvete, Kmečko-delavska zveza - Steverjan, Pevski zbor M. Filej, Slovensko

katoliško akademsko društvo.

S Tržaškega: Slovenska prosveta - Trst, Slovensko ljudsko gibanje, Slovenski kulturni klub, Zveza cerkvenih pevskih zborov.

Poročila, ki so jih podali predstavniki treh pokrajin, so prikazala politično, kulturno in narodno stanje v teh pokrajinah ter pereče probleme tako glede medsebojnega sodelovanja in koordiniranega delovanja, kakor tudi glede odnosov do drugih idejno različnih organizacij in do matične domovine. Po poročilih se je razvila živahna diskusija, ki je poglobila ta vprašanja z raznih vidikov in privedla do nekaterih konkretnih zaključkov. Med najvažnejšimi sklepi je omeniti ustanovitev koordinacijskega odbora med tremi zamejskimi pokrajinami za bodoče medsebojno poživljeno delo v skupno korist zamejskih Slovencev.

Osemsto let smrti angleškega škofa

Leta 1970 bo poteklo 800 let, odkar je bil umorjen v stolnici v Canterburyju škof Tomaž Becket. V Londonu se že pripravljajo na praznovanje te obletnice. Tomaža Becketa časti Cerkev kot mučenca in svetnika.

AKCIJA ZA POMOČ

POTRESENCEM V BANJALUKI

Na upravi našega lista se je odprla nabirka za žrtve katastrofalnega potresa v Banjaluki. Lepo prosimo za denarne prispevke, ki bodo izročeni na pristojnem mestu in bodo izraz solidarnosti zamejskih Slovencev s Primorske za bolečino naših bratov onstran meje.

Jugoslavijo so v začetku tega tedna pretresle Jobove vesti druga za drugo.

Najprej je prišla vest o železniški nesreči na postaji Okučani na progi Beograd-Zagreb. V soboto, 25. oktobra okoli 17.30 je na omenjeni postaji »Jugoslavija ekspres«, ki je vozil s hitrostjo sto km na uro, treščil v tov. vlak. Očitno je bila kretnica po pomoti obrnjena tako, da je imel brzec prosto pot. Pri trčenju je bilo uničenih pet vagonov ekspresnega in osem vagonov tovornega vlaka, iz ruševin pa so potegnili 9 mrtvih in 43 ranjenih potnikov. Zadnje čase vedno bolj številne železniške nesreče v Jugoslaviji pripisujejo izvedenci dotrajanosti materiala in preutrujenosti osebja, ki ga je daleč premalo.

Druga vest, ki je pretresla Jugoslavijo, je pa bila novica o hudem potresu, ki je zadel Bosansko Krajino, zlasti pa njeno največje mesto Banjaluko.

Prvič se je tam zemlja stresla v nedeljo, 26. oktobra ob 16,37 popoldne. Tedaj škoda še ni bila katastrofalna, dasi je bil poškodovan del mesta in več okoliških vasi. Ena deklica je bila ob življenje, 208 oseb pa ranjenih. Še šestkrat so se ponoči zamajala tla, zadnjič nekaj minut pred četrto uro zjutraj, nato pa se je zemlja umirila, da bi se v ponedeljek, 27. oktobra ob 9.12 tem huje vzemirila.

Na ta silni sunek je bilo prebivalstvo k sreči pripravljeno. Ing. Vlado Ribarič, vodja astronomsko-geofizikalnega observatorija na Golovcu pri Ljubljani, je v telefonskem razgovoru opozoril predsednika mestne skupščine Banjaluka, Guniča: »Danes utegne priti do novih potresnih sunkov. Dobro bi bilo, da se ljudje ne bi zdrževali v poslopjih, šolah in javnih zgradbah.«

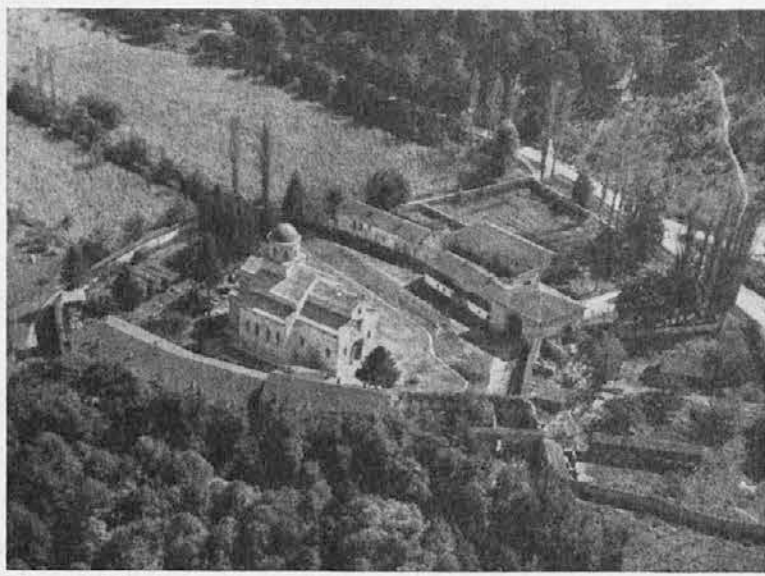
Ing. Vlado Ribarič je imel žal prav. Potresni sunek ob 9.12 je presegl osem stopnj lestvice (v celoti jih je dvanajst), središče potresa pa je bilo 11 do 18 km pod mestom. Novi potresni sunek je povzročil zlasti v središču mesta Banjaluka strahotno razdejanje, podobno tistemu, ki so ga povzročali bombniški napadi v zadnji svetovni vojni. Tudi častitljiva Ferhadija džamija, katero je bil leta 1579 zgradil domačin Ferhad paša Sokolović in ki je prvi sunek v nedeljo dobro prenesla, je tokrat podlegla divjanju narave. Kjer je stal minaret, je sedaj žalostna groblja. Porušena je bila tudi bolnišnica, ki pa so jo kljub 500 nepremičnim bolnikom pravočasno izpraznili.

Ta novi potres je zahteval 17 žrtev in pustil 660 ranjenih. V mestu Banjaluka je porušenih ali hudo poškodovanih 60 do 70 odstotkov poslopij, okoli 40.000 ljudi pa je ostalo brez strehe. V primerjavi s potresno katastrofo v Skopju 26. julija 1963, ki je doživel v petnajstih sekundah gibanje zemlje le pet kilometrov pod površino, je Banjaluka še dokaj srečno prestala udarec podzemlja, kajti v Skopju so pokopali 1070 ljudi, od tega 162 otrok, ranjenih pa je bilo 2900 oseb. Okrog 800 od njih je ostalo invalidov za vse življenje.

Seveda je pričela pomoč prizadetemu prebivalstvu takoj prihajati. Iz Slovenije so že poslali 5.000 odev in štiri avtostierne za prevažanje vode, od katerih je bila ena napolnjena z mlekom, ameriško veleposlaništvo v Beogradu pa je dalo na razpolago zveznemu odboru Rdečega križa 30 milijonov starih dinarjev.

Banjaluka je za Sarajevom najbolj pomembno bosansko mesto. Ima 50.000 prebivalcev in leži ob reki Vrbasu ravno tam, kjer ta reka zapusti gorati svet ter se iz 70 km dolge soteske spusti v ravnino. Mesto je nastalo na temeljih stare rimske utrdbe. Leta 1528 so ga zasedli Turki in ga spremenili v odskočno desko za svoje vpade v Podonavje in avstrijske dežele. Leta 1878 je prišlo pod oblast Avstrije. V kraljevini Jugoslaviji je bila sedež tako imenovane Vrbaske banovine, sedaj pa je postala živahno industrijsko središče zahodne Bosne, tudi Bosanska Krajina imenovane.

PRVO EKUMENSKO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO

Manastir Visoki Dečani v bližini mesta Peć v Metohiji. Postaviti ga je dal Stefan, sin srbskega kralja Milutina, ki je prav zaradi te zadušbine dobil ime Stefan Dečanski. V tem času je poglavar srbske Cerkve, ki je pod Stefanovim naslednikom Dušanom Silnim postal patriarh, že imel svoj sedež v Peći

(Nadaljevanje)

SREČANJE S PRAVOSLAVNIM METROPOLITOM DOSITEJEM

Sonce je lepo sijalo na sinjem nebu, ni pa moglo posušiti blata in luž vzdolž ceste in še posebno v Kalištu samem ob jezeru. Pravoslavna Cerkve je praznovala ta dan praznik Marijinega rojstva. Kako velika je ljubezen do Bogorodice med tem preprostim ljudstvom, so pričale nepregledne množice, ki so se zgrinjale okoli cerkve in na prostoru ob jezeru vse daleč ven do prvih stavb, ki so še v gradnji. Prišli so na cerkveni praznik od blizu in daleč, vstopili v cerkev, prižgali svečo in poljubili sliko Bogorodice, prisostvovali za hip svetim obredom, pa spet zapustili cerkev, potolaženi, da so vse naredili, kar od njih vera zahteva. Tudi mi smo pogledali v cerkev. Poznalo se je, da so množice vso noč prebile v njej, saj zaradi dežja niso mogle biti na prostem. Cerkve je bila precej podobna hlevu, pa saj se je tudi Bog rodil v hlevu in če bi Kristus prišel mednje, bi gotovo rekel: »Ljudstvo se mi smili... kajti mnogi so prišli od daleč...«

Ko smo si nekoliko ogledali to pisano množico, stojnice, muzikante in otročad, ki se je srečna podila po blatnem prostoru od cerkvi, smo se nagneli v malo dvorano, ker nam je bilo rečeno, da nas bo sprejel metropolit autokefalne tj. samostojne makedonske Cerkve Dositej.

To je bilo za vse največje doživetje našega romanja. Pričakali smo ga s petjem naših Marijinih pesmi, medtem ko nas je mlad kaludžer (menih) pogostil z medico.

Ko je metropolit Dositej vstopil, je bil vidno presenečen nad našim obiskom. Pri srčno nas je pozdravil in nam najprej razložil pomen današnjega praznika za makedonsko ljudstvo.

Dr. Stanko Janežič je nato v slovenščini nadvse lepo pozdravil metropolita in se mu zahvalil, da nas je sprejel. Izročil mi je nekaj knjižic, ki govore o zedinjenju in o vzhodnih kristjanih. Metropolit je vzel v roke knjižico z naslovno sliko Pavla VI. in patriarha Atenagora. Pokazal je na oba in rekel: »Če bi njegovo blaženstvo Pavel VI. in njegovo blaženstvo patriarh Atenagora živela pred 800 leti, bi prav gotovo ne bilo prišlo do razkola.« Ko pa mu je dr. Janežič v svojem nagovoru zaželel, da bi prišlo kmalu spet do zedinjenja in bi bili spet ena čreda in en pastir, se je nasmehnil in rekel, da njih vera živi iz tradicij, živi iz naroda, zato se tem tradicijam in jeziku ne morejo odreči in se podrediti Rimu.

Iz teh besed smo vsi jasno spoznali, kako potreben je dialog z vzhodno Cer-

kviijo, saj ni namen naše rimske Cerkve, da bi odpravila to, kar drugi imajo, ampak le potrdila to, kar je dobrega pri vsakem narodu. Vsekakor, prvi korak je bil storjen, poznamo se in iz poznanja raste zanimanje, raste prijateljstvo, saj smo vsi otroci istega Očeta, ki je v nebesih in ga vsi priznavamo za svojega Gospoda.

Makedonsko dekle nam je spet postreglo z medicino, metropolit pa je vsakemu izmed nas podaril lep kovinast križec. S pesnjico »Marija skoz življenje« smo se poslovili od prijaznega metropolita in črno oblečenih kaludžeric, ki smo jih na naši poti tukaj prvič videli.

PO JEZERU DO SV. NAUMA

Kmalu po kosilu se je ustavila ob pomoju pred hotelom velika motorna ladja. Zjansilo se je popolnoma in v prijetnem sončnem popoldnevu smo pluli z ladjo proti Sv. Naumu na skrajnem južnem koncu jezera. Prišli smo do albanske meje. Z nami se je peljala tudi skupina dijakov in dijakinj ekonomske visoke šole iz Niša in kar hitro je bilo sklenjeno prijateljstvo s to res prijazno mladino. Mladi so pokazali veliko zanimanja za vero. Vsi so se čutili pravoslavne, a mnogi od njih so bili nekrščeni. Zapeli so nam nekaj njihovih lepih pesmi in kar prehitro smo bili na cilju.

Tu smo si na gričku ogledali cerkev sv. Nauma. Sv. Naum in Kliment sta skupaj z ostalimi učenci sv. bratov Cirila in Metoda pribežala iz Moravske preko Beograda in Srbije v ta najbolj južni del sedanje jugoslovanske države in se tod naselila. Ohrid je tako postal žarišče vere in kulture, ki se je od tu razlivala na slovanska ljudstva, žejna božje besede in božjega nauka. Ustanovila sta tudi šolo, v kateri je našlo prostora do 2500 učencev.

Z griča pri sv. Naumu je krasen razgled na jezero in na albanske gore na nasprotni strani. Toda kaj kmalu smo se morali posloviti od prijaznega kraja in spet se nam je na povratni vožnji po jezeru pridružila mladina iz Niša, tako da se je naše prijateljstvo še bolj utrdilo. Izmjenjali smo si naslove za dopisovanje.

Ob povratku v ohridski hotel nas je sprejela popolna tema. Povečevali smo ob svečah in se tudi kot v procesiji na Višarjah s svečkami v rokah podali k počitku.

(Konec prihodnjic)

Zora Piščanc

Število katoličanov v svetu

Po zadnjih statistikah je na svetu 613 milijonov katoličanov, za katere skrbi 285.000 škofijskih in 148.000 redovnih duhovnikov. Redovnic je po svetu 1.081.000.

Kardinal Marella pri č. materi Tereziji Hanželič v Rimu

Ob stoletnici reda šolskih sester, ki je bil ustanovljen v Mariboru v Sloveniji 13. septembra 1869 na pobudo škofa Antona Martina Slomška, je kardinal Marella, ki je zavetnik reda, obiskal tudi bivšo vrhovno predstojnico 94-letno č. m. Terezijo Hanželič, ki letos proslavlja tudi 60-letnico svojih redovnih obljub. Kardinala Marella, ki je predsednik vatikanskega Tajništva za stike z nekrščanskimi verstvi, je spremljal vodja tiskovnega urada tega Tajništva Slovenec g. Roman Rus.

Solske sestre redovne hiše na Via dei Colli 10 v Rimu, kjer živi mati Hanželič, so kardinala sprejele pri vходу in ga pri srčno pozdravile. Kardinal se je z vsako redovnico očetovsko razgovarjal. Skupaj so nato vsi odšli v hišno kapelo, kjer je kardinal molil pred Najsvetejšim, nato pa v drugo nadstropje, kjer je visokemu gostu predstavila č. mater prednica s. Lidvina Briški. Srečanje je bilo izredno pri srčno. Kardinal Marella je z obema rokama držal častito mater in ji iskreno čestital k stoletnici reda, k uspehom, ki jih je dosegla v redu in k izredno lepi življenjski dobi, ki jo tako živahno in vedro doživlja. Poudaril je, da je bila močna žena, ko ji je uspelo po drugi svetovni vojni razbiti kongregacijo znova povezati in voditi k tako lepim uspehom. Nato ji je pripovedoval o proslavi stoletnice reda na sedežu glavnega vodstva na Farnesini v Rimu dne 15. septembra, kjer je bila tudi ona duhovno navzoča in kjer je posebej poudaril njene zasluge kard. Oddi.

Sledil je razgovor z vsemi sestrami. Kardinal se je zanimal za njihovo življenje in delo, zlasti v času takoj po drugi svetovni vojni, ko so pomagale nešetim beguncem in begunkam vseh narodnosti, čeprav so bile same uboge. G. Rus je posebej poudaril, kako je bila č. mati vsem v resnici mati; njene dobrote je bil tudi on deležen mnogo let, posebno prvo leto,

ko je prišla k njemu njegova družina.

V nadaljnjem razgovoru je kardinal omenjal stike, ki jih je imel s protektorji reda Pelegrinetijem in Fumasoni-Biondijem in poudarjal izredne sposobnosti in vrline nekdanjega poslanika, slovenskega univ. prof. dr. Pitamica, s katerim je večkrat govoril, ko je bil v Ameriki. Kardinal se je zanimal, kje je sedaj in kako mu gre. Nato se je znova obrnil k častiti materi in ji dejal, kako ga njena vedrina navdaja s pogumom: »Mati, vi imate 94 let, jaz 75. Nič ne bova govorila več o starosti, samo o prvi, drugi, tretji, šesti pomladi.«

Č. mati je pazljivo spremljala kardinalove besede in ko je g. Rus omenjal, kako je bila s. prednica Lidvina Briški vedno njen angel varuh, je slednjo ljubeče prijela za roko. V tem iskrenem, domačem

ozračju je potekal kardinalov obisk. Razgovor je bil posvečen življenjski poti in delu č. matere, ki je tudi izven Slovenije, v Beogradu in drugod in kasneje po svetu, materinsko vodila mlada življenja k iskani redovne popolnosti in utrjevala v zvestobi Bogu in redovnim pravilom težko preizkušene sestre.

Tisoč šeststo šolskih sester je danes po svetu. Delujejo na vseh področjih apostolata, zlasti v šolstvu, v bolnišnicah, v domovih za stare in onemogle, in nudijo svojo dragoceno pomoč v župniščih in cerkvah, kjer koli je potrebno. Č. materi Hanželič, ki je toliko desetletij od blizu spremljala njihovo pot in vsem sestram, je veljal kardinalov blagoslov ob koncu nepozabnega obiska.

R. R.

Kardinal Marella v razgovoru z jubilatko m. Terezijo Hanželič (v sredi) ob priliki svojega obiska v hiši šolskih sester v ulici del Colli v Rimu

ADA NEGRI

Nagrobni napis

Bila sem Karla. Ugasnila sem v tridesetem. Bila sem plavalasa, vedra, z jasnimi očmi. Žena, ki mimo greš, ustavi korak!

Cveté še zemlja, ki sem jo zapustila tako zgodaj?

Pšenično klasje še v soncu valovi?

V življenju od sonca bila sem prežarjena:

sončni moji lasje, moj smeh, bila je sončna pesem mladega srca

in sončna še dečka, iz mlade ljubezni rojena.

A jaz sem o deklici sanjala. Prosila sem deklico, da bi bila to, kar bila sem jaz nekoč v maminih rokah.

Prosila sem: Daj mi, Gospod, deklico! — Zimskega

jutra je prišla. Z zaprtimi trepalnicami. Ni zajokala.

S seboj me je odvedla. Ne vem, kako se je zgodilo, kako sem brez krvi ostala in kaj brez mene sinčka zdaj počneta.

Tu ležim z deklico, kateri nisem zrla v oči

ne čula glasu. Hotela sem jo in zdaj sem njena. Boža

me z ledenimi rokami, za vedno na kamnito jo srce pritiskam.

Prevedel m. b.

Novi mašni obred v slovenščini objavljen

Slovenski medškofijski liturgični svet je izdal knjigo »Sveta maša« z navodili za maševanje in mašnimi molitvami za novi mašni obred, ki bo stopil in veljavo čez dober mesec na prvo adventno nedeljo. Knjigo so zlasti duhovniki težko pričakovali, da se bodo lahko poučili o novem obredu svete maše in da bodo mogli tudi ljudi pravočasno seznaniti s spremembami.

Navodila o samostanih s klavzuro

Kongregacija za redovnike in redovnice je izdala posebno navodilo o ženskih samostanih, v katerih je veljala stroga klavzura. Z novim navodilom so pravila o klavzuri olajšana in redovnice bodo imele več možnosti za stik s svetom.

Dvajset let Narodnega sveta koroških Slovencev

Ko je bila leta 1955 podpisana avstrijska državna pogodba, je prišlo na pobudo takratnega tajnika v Narodnem svetu koroških Slovencev, ki je bil ustanovljen pred dvajsetimi leti jeseni leta 1949, dr. Valentina Inzka po razgovoru s tedanjim predsednikom istega Sveta dr. Joškom Tischlerjem do odločilnega rnanjšinsko-političnega koraka glede vzporejanja s Slovensko levico v vseh zadevah 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Dr. Valentin Inzko, dr. Pavle Zablatnik in Janko Janežič so kot zastopniki Narodnega sveta zavedno željo iznesli pred sodelavcem Inštituta za narodnostna vprašanja dr. Lojzutom Udetom v Ljubljani, ki se je takoj povezal z Vido Tomšičevo in Izvršnim svetom (vlado) Slovenije. Kmalu nato je sledila na Koroškem prva seja predstavnikov obeh političnih organizacij, Narodnega sveta in Zveze slovenskih organizacij, na kateri je bila sestavljena skupna spomenica koroških Slovencev ter je bil ustanovljen koordinacijski odbor obeh organizacij.

Medtem, ko je prišlo leta 1957 do ustanovitve Slovenske gimnazije, je bil realiziran leta 1965 pri deželnem šolskem svetu manjšinski šolski oddelok. V sedmih razgovorih z avstrijskim zunanjim ministrom dr. Kreiskym ter v razgovoru s sedanjim zveznim kanclerjem dr. Klausom in drugimi predstavniki avstrijske vlade je prišlo v zadnjih dvajsetih letih tako do marsikaterih za slovensko manjšino na Koroškem pozitivnih odločitev, med katere spada tudi povrnitev škode slovenskim vojnim žrtvam ter delno priznanje slovenščine kot uradnega jezika.

Medtem ko je avstrijska vlada priznala Narodni svet in Zvezo slovenskih organizacij kot enakovredna partnerja pri pogajanjih za realizacijo mednarodno prevzetih manjšinsko-političnih obveznosti, je Ljubljana slovensko desnico kot predstavnicu manjšine dolgo časa le tolerirala. Na pobudo NSKS je prišlo leta 1965 do prvega uradnega obiska predstavnikov obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev na povabilo predsednika slovenske vlade v Ljubljani, drugi uradni obisk pa je sledil januarja 1969. Izvršni svet Slovenije priznava tako v enaki meri pred slovensko, avstrijsko in mednarodno javnostjo politične predstavnike oz. organizacije desnice in levice kot legalne zagovornike slovenskih interesov na Koroškem.

Ako navedemo še, da so govorili v okviru Narodnega sveta v zadnjih dvajsetih letih: bivši kancler avstrijske vlade dr. Alfons Gorbach, sedanji predsednik avstrijske vlade dr. Josef Klaus, ministra dr. Ludwig Weiss in dr. Karl Schleizer ter člana Avstrijske ljudske stranke v koroški deželni vladi, potem razvidimo iz tega, kakšen ugled si je pridobil Narodni svet koroških Slovencev v avstrijski javnosti. Intervju predsednika avstrijske vlade, dr. Klause, glavnemu uredniku »Naslednja tednika« pa je avstrijski tisk komentiral s pripombo »Minderheitenfeststellung gefallen« — »Do ugotavljanja manjšine ne bo prišlo«.

V času stremljenj po razvrednotenju idejnih dobrin, zanikanju sleherne ideološke opredelitve v zasebnem in družbenem življenju ter poudarjanja pluralizma v družbi je bolj kot kdaj prej potrebna

vsaki manjšinsko-politični organizaciji trdna organizatorna, politična in ideološka baza. Da je Narodni svet z obširno razpravo pred vso javnostjo tvegal pogumen korak in formuliral v načelnem programu v preteklem letu svoja idejna izhodišča za bodoče delo, je dokaz visoke politične zrelosti in odgovornosti, ki se je zavedajo predstavniki katoliškega tabora koroških Slovencev glede na narodno-politično dejavnost v deželi. Le zaradi svoje idejne jasnosti si je Narodni svet v preteklih dvajsetih letih kljub političnim in ideološkim težavam in nasprotovanjem z nemske strani priboril širok življenjski prostor v državi, a tudi preko njenih meja, saj je po večletnem vztrajnem sodelovanju Narodni svet danes zastopan tudi v prezidiju Federalistične unije evropskih manjšin.

Narodni svet koroških Slovencev so vodili kot predsedniki od 1. septembra 1949 do 2. januarja 1960 dr. Joško Tischler, nato od leta 1960 do 13. oktobra 1968 dr. Valentin Inzko, sedaj pa predseduje Narodnemu svetu koroških Slovencev dr. Reginald Vospernik.

Tudi primorski Slovenci se pridružujemo praznovanju dvajsetletnice obstoja Narodnega sveta z željo, da bi bilo delo katoliško usmerjenih koroških Slovencev tudi v bodoče tako uspešno kot doslej. Kako daleč sega vpliv Narodnega sveta, pa je pokazal tudi prvi uradni obisk predstavnikov naših organizacij s Primorske pri Izvršnem svetu Slovenije, ki skuša revidirati tudi po zaslugi koroških Slovencev svoj odnos nasproti manjšinam v zamejstvu.

Cerkev sv. Nauma ob Ohridskem jezeru. Petsto metrov od cerkve je že jugoslovansko-albanska meja. Sv. Naum je bil eden številnih Metodovih učencev in se je zlasti proslavil z verskimi spisi v staroslovanskem jeziku

Odprija novega Marijinega doma v Trstu

V nedeljo, 26. oktobra je bilo v ulici Risorta 3 slovesno odprija novega Marijinega doma, ki je nadomestil starega in dotrajanega iz leta 1912. Dva dni prej v petek je nadškof msgr. Santin posvetil oltar v hišni kapeli ter blagoslovil hišo.

Na prireditvi ob priliki odprija doma, ki se ga je udeležilo veliko število družbenih, skavtov in skavtinj ter drugega občinstva, je imel pozdravni govor duhovni vodja Marijine družbe dr. Jože Prešeren. Spored je obsegal več dramskih prizorov, ki jih je režirala ga. Stana Ofcija, ter pevske točke.

Novi Marijin dom v ulici Risorta je, kot je že bil prejšnji, sad skupnih naporov, ki so jih vanj vložili voditelji družbe, njene članice ter razni dobrotniki in podporniki. Brez dvoma je tržaškimi Slovencem lahko v ponos.

Zakon o pravni ureditvi obrtništva

Prejšnji teden je bil v razpravi v deželnem svetu precej važen zakon o pravni ureditvi obrtništva. Doslej je namreč ta sektor urejal državni zakon, ki pa ne ustreza več današnjim zahtevam obrtništva v naši deželi. Za novi zakon, ki bo podlaga za reševanje problemov obrtništva v deželnem merilu, je glasoval tudi predstavnik Liste Slovenske skupnosti, in to zato, ker je v komisiji bil sprejet s strani odbora njegov zakonski popravek k prvotnemu osnutku. Popravek Liste Slovenske skupnosti je zahteval zastopstvo Slovencev v pokrajinskih komisijah in v osrednji deželni komisiji za obrtništvo. Svojo zahtevo po tem zastopstvu je svetovalec Stoka utemeljeval s pozitivnim prispevkom, ki ga slovenski obrtniki dajejo skupnosti (v naši deželi je okrog 600 slovenskih obrtnikov) in pa z nujnostjo, da so državljani slovenskega jezika zastopani v javnih organih.

To zahtevo LSS je deželni odbor sprejel in bo torej slovenski zastopnik tako v tržaški kot v goriški ter videmski komisiji za obrtništvo. To je vsekakor precejšen uspeh LSS z ozirom na dejstvo, da bo prvič tak zastopnik tudi v videmski pokrajini.

V glasovalni izjavi je dr. Stoka dejal, da bo glasoval za zakonski osnutek, ker člen 15 zagotavlja prisotnost v pokrajinskih komisijah za obrtništvo tudi strokovnjaka, ki bo zastopal interese posebnih skupnosti, to je slovenske manjšine. Slovenski strokovnjaki bodo prav gotovo dali svoj pozitiven prispevek delovanju komisij in obveščali obrtniški sektor o važnih problemih obrtništva nasploh, posebej pa še slovenskega.

Letošnje praznovanje sv. Justa v Trstu

Ker je 2. novembra nedelja, bo letos spomin vernih duš v ponedeljek, 3. novembra. Tržaška škofija in tržaško mesto bosta zato pot v nedeljo, 2. novembra praznovala svojega zavetnika sv. Justa.

Natečaj za učitelje

Pretekli teden so bili pisni izpiti za 22 stalnih mest na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem. Najprej so kandidati pisali pedagoško nalogo v slovenščini, na

slednjega dne pa prosto nalogo v italijanščini. K natečaju se je prijavilo 70 kandidatov, prisotnih pri pisemnih izpiti pa je bilo 65 učiteljev. Izpitno komisijo sestavljajo univ. prof. Božo Radovič, didaktični ravnatelj Federico Leban, prof. Oton Berce, prof. Jože Seražin in učiteljica Hedvika Kavčič. Datum ustnih izpitov še ni določen.

Pesniški večer

V prostorih prosvetnega društva »S. Skamperle« pri Sv. Ivanu je bil pesniški večer tamkajšnjih pesnikov Marka Kravosa in Marije Mijot. Miroslav Košuta je prikazal Kravosov pesniški prvenec »Pesem« in Mijotove razširjeni ponatis zbirke »Souze in smeh«. Sledile so recitacije pesmi ob klavirski spremljavi in razgovor s pesnikoma.

Imenovanja v tržaški škofiji

Za novega kanonika tržaškega kapitlja je bil imenovan msgr. Salvatore Degrassi, kancler tržaške škofije. Za dekana slovenskih župnij v tržaški okolici je bil pa imenovan msgr. Marijan Živic, župnik iz Bazovice. Iskreno čestitamo!

Nova predsednica tržaške Katoliške akcije

Italijanska katoliška akcija si je pripravila nov statut za svoje delovanje. Statut je že potrdil sv. oče. Stopil je v veljavo s 1. novembrom za dobo treh let. Za predsednico tržaške Katoliške akcije je bila imenovana prof. Marija Parovel.

Podzemsko parkirišče

Tržaška občina in AGIP sta sklenila pogodbo, po kateri bo družba AGIP zgradila pod trgovino Forum Ulpiano štirinastropno podzemsko parkirišče, v katerem bo prostora za 730 avtomobilov. Družba AGIP bo imela parkirišče v koncesiji 30 let, nakar bo postalo občinska last.

Blagoslovitev novih orgel v Borštu

Sončni jesenski dnevi odkrivajo v naših treh vaseh veliko razveseljivih sprememb. Nove hiše rastejo iz tal, vsepovsod pa obnavljajo strehe in zunanost domov. Pa tudi župnijsko življenje se izraža na raznih področjih.

Farani so veseli obnovljene maše in pri njej navdušeno sodelujejo. V župni cerkvi se ta teden dokončujejo dela na novih orglah. Delo bratov Waličkov, sicer nekoliko počasno, bo v ponos cerkvi in v radost faranom.

Stavbno podjetje D. Glavina, po rodu Borštana, prekriva vso streho na župni cerkvi z zvonikom vred. Sedaj se še bolj kričeče kaže, kako potrebno bi bilo obnoviti tudi zunanost cerkve.

Isto podjetje obnavlja tudi starinsko cerkev sv. Lovrenca na Jezeru, kjer se je pred dvema letoma zrušila streha in razbila ves oltar z zanimivim, okrašenim lesenim nastavkom. Postavljen bo nov oltar, ki bo obrnjen k ljudstvu. Kar se bo dalo iz razbitin prejšnjega oltarja še rešiti, bo nameščeno na steno za oltarjem.

Ob teh delih legajo na župnijsko skupnost težke gospodarske skrbi in obremenitve, čeprav farani v glavnem radi pripevajo za potrebe cerkve.

Rafelj je stekel in pobegnil domov.

Ko je mati zvedela, kaj se je zgodilo, je takoj fanta peljala k zdravniku, da ugotovi sledove udarca. Zdravnik je bil pravoslavne vere.

Mati vleče sinu doli hlače, da naj ugotovi...

Zdravnik pa pravi: »Gospa, jaz gospoda dobro poznam. Če ste vi kaj vredni, sedaj mu jih še vi naložite, kajti zaslužil jih je prav gotovo. Le hodite z Bogom!«

Če bi mati bila modra, bi imela kasneje dobrega sina, tako pa je postal sprijec do kraja in imel tudi temu primeren konec.

NA KEPO IN NA TRIGLAV

Pri Šturmovih, ki so bili nekoč liberalni, se je izvršil velik preobrat; postali so moji najboljši prijatelji, zavezniki in pomočniki. V Metliko je prišel tudi mlad sodnik Černič, vnet planinec in tako smo pripravili za počitnice leta 1931 teden izleta v planine Černič, Šturmovi Martina, Poldi in jaz.

Mimo Finžgarjevega doma na zabrežki planini smo se povzpeli na Stol in nato

LAHKA ATLETIKA. Tekme so bile na šolskem stadionu na Rojcah (Campagnuzza) v Gorici v dneh 25. in 26. oktobra za včlanjene in nevčlanjene atlete. Nastopili so fantje in dekleta v kategorijah: naraščalniki, mladinci in člani. Udeležba je bila številna, navdušenje med tekmovalci veliko in tudi nekateri rezultati so bili dobri.

FANTJE

Naraščalniki:

Skok v daljavo: 1. Cevdek Fabjan (Sovodnje) m. 4,79; 2. Brešan Milan (Standrež) 4,13.

Tek na 80 m: 1. Fattore Klavdij (Brda-Stevec) 11"4; 2. Brešan Milan (Standrež) 11"8.

Skok v višino: 1. Dornik Rinald (Brda) cm 125; 2. Cijan Marijan (Sovodnje) 120.

Tek na 1000 m: 1. Plesničar Ivan (Standrež) 3'36"5; 2. Ferfolja Gabrijel (Hrast) 3'50"4.

Met krogle 4 kg: 1. Batistič Ivan (Sovodnje) m 10,45; 2. Cotič Marko (Sovodnje) m 10,09.

Inštitut za mednarodno sociologijo v Gorici

Kot smo že v prejšnji številki poročali, je bilo v nedeljo, 19. oktobra v ul. Diaz javno odprija sedeža Inštituta za mednarodno sociologijo. Inštitut je bil ustanovljen že lani na pobudo raznih krajevnih oblasti. Predsednik Inštituta je goriški župan Michele Martina, kot direktor pa ga vodi prof. Franco Demarchi, docent sociologije na tržaški univerzi.

Namen Inštituta je sledeč: spodbujati sociološke študije in raziskave, ki se posredno ali neposredno dotikajo problematike odnosov med državami. Dejstvo, da se Gorica nahaja prav na meji, nudi znanstvenikom, ki se bavijo z mednarodnimi problemi, neštete prilike za takšna opazovanja in analize. Pobuda se istočasno lahko postavi v okvir programov UNESCO, ki imajo namen mobilizirati znanstveno delovanje v službi miru. V začetku se bo delo Inštituta omejilo na nekatere probleme goriške pokrajine. Podrobno: vpliv meje na strukturo in razvoj mestnih središč, sistemi vrednot etničnih skupin, naravne in vodene zdru-

VIII. Memorial "M. Filej,"

Mladinci:

Skok v daljavo: 1. Pavšič Rudi (Dom-Gorica) m 5,01; 2. Frandolič Darij (Hrast) m 4,91.

Skok v višino: 1. Pavšič Rudi (Dom) cm 145; 2. Lutman Jordan (Standrež) 145.

Tek na 100 m: 1. Dornik Silvan (Brda) 4'05"1.

Tek na 2000 m: 1. Loveršič Flavij (Gorica) 6'49"7.

Tek na 100 m: 1. Komel Igor (Dom) 12"9; 2. Bagon Franko (Gorica) 15"3.

Tek na 300 m: 1. Frandolič Darij (Hrast) 42"7; 2. Tommasi Pavel (Gorica) 45"3.

Met krogle: 1. Tommasi Pavel (Gorica) m. 10,04; 2. Frandolič Darij (Hrast) 9,83.

žitvene težnje in obmejni promet, analiziran v svojih socialnih, ekonomskih in kulturnih nagibih. Naj pri tem podčrtamo, da mednarodna sociologija znanstveno opazuje, proučuje in analizira razne probleme mednarodnega značaja, nima pa možnosti reševati teh problemov, ker je za to poklicana politika v širšem pomenu (socialna, ekonomska in podobno).

Program raziskav je odobril znanstveni odbor, ki se je v nedeljo zjutraj sestal v beli dvorani goriškega županstva. Odbor sestavljajo naslednji znanstveni delavci in univerzitetni profesorji: Feliciano Benvenuti (javno pravo - Milan), Sabino S. Acquaviva (sociologija - Padova), Giorgio Bonifacio (statistika - Trst), Oleg Mandić (sociologija - Zagreb), Marcello Gilmozzi (mednarodna politika - Rim), Ottavio Rondini (industrijska in komercialna tehnika - Trst), Carlo Tullio Altan (antropologija - Trento), Lado Vavpetič (javno pravo - Ljubljana).

Odprija sedeža, ki se je vršila ob 19. uri, so se udeležili številni predstavniki krajevnih oblasti, med katerimi naj omenimo g. župana, ki je kot predsednik Inštituta orisal navzočim pomen in namene tega zavoda, prefekta dr. Sganga, deželnega odbornika Tripanija, predsednika pokrajinske uprave Chiantarolija, prokuratorja republike dr. Marsija, kvestorja dr. Chinija, poleg nekaterih odbornikov in svetovalcev občinske uprave ter drugih osebnosti.

Cerkveni pevski zbor iz Mačkovelj je nastopil na lanski Reviji pevskih zborov v Rojanu in bo letos, 30. novembra, pel na enaki Reviji v Kulturnem domu v Trstu

bila razpuščena, toda narod je bil tu in se je dobro držal. Nasprotniki so iskali načinov, kako izigrati ljudsko voljo. Pa so jo pogrnili: ukiniti je treba male podeželske občine in jih združiti v večje enote na način, ki bi jim dajal možnost priti do večine glasov naj bo že po goljufiji ali nasilju ali s kupčijo.

Tako so bile okrog Metlike ukinjene občine: Drašiči, Božakovo, Rosalnice, Lokvica, Radovič in Suhor. Vse te občine so bile združene v občino »Metliška okolica«, mesto pa je ostalo občina zase.

Pripravljale so se voltve med vsakovrstnimi grožnjami in pritiskom na kmete. Pa smo le uspeli sestaviti našo listo in organizirati ves aparat, ki ga je bilo za to treba. Bilo je toliko raznih zahtev, da si moral biti cel advokat, če si hotel vse prav speljati. Pa smo le srečno odstranili vse ovire in tako šli na volitve.

Kupil sem si ciklostil in potem smo sestavljali tajne okrožnice, nekatere zelo ostre, tako da je rekel glavar, da bi bilo treba obesiti tistega, ki jih piše.

Na dan volitev smo imeli na vseh voliških točno kontrolo in smo vsak čas

Člani:

Met krogle 7 kg: 1. Kozlin Marijan (Hrast) m 12,27; 2. Čubej Bruno (Gorica) 11,53.

Skok v višino: 1. Petarin Danilo (Standrež) cm 170; 2. Vogrič Sergij (Gorica) cm 160.

Skok v daljavo: 1. Vogrič Sergij (Gorica) m 5,38; 2. Petarin Danilo (Standrež) m 5,11.

Met diska: 1. Kozlin Marijan (Hrast) m. 29,10; 2. Marušič Pavel (Standrež) m 28,87.

Tek na 200 m: 1. Vogrič Sergij (Gorica) 25"3; 2. Mermolja France (Dom) 25"9.

Met kopja: 1. Marušič Pavel (Standrež) m 36,30; 2. Paulin Igor (Standrež) 23,88; izven tekmovanja: Kozlin Marijan (Hrast) m 40,50.

Tek 80 m z zaprekami: 1. Bulfoni Nevij (Brda) 16"7.

Tek na 1500 m: 1. Devetak Marijan (Sovodnje) 5'09"3.

Tek na 300 m: 1. Valentinčič Emil (Pevma) 44"9.

Peteroboj (letnik 1953 in starejši):

Skok v daljavo: 1. Kodrič Mihael (Gorica) m 5,55; 2. Kranner Marijan (Gorica) m 5,16; 3. Kranner Marko (Gorica) m. 5,15.

Met krogle 6 kg: 1. Spacapan P. m 11,81; 2. Spacapan M. 11,03; 3. Spacapan B. 10,54.

Tek na 300 m: 1. Kodrič Mihael 39"5; 2. Spacapan B. 41"8; 3. Kranner Marijan 41"9.

Tek na 1500 m: 1. Butkovič 4'53"1; 2. Spacapan B. 4'55"1; 3. Kodrič 4'57"7;

80 m zapreke: 1. Kodrič 12"7; 2. Kranner 14"1; Spacapan 14"2.

Svedska štafeta (400x300x200x100): 1. Gorica 2'21"1; 2. Gorica-Sovodnje 2'40"7; 3. Standrež 2'42"5.

DEKLETA

Naraščajnice:

Skok v višino: 1. Marušič Mariza (Sovodnje) cm. 120; 2. Humar Klara (Brda) cm 115.

Tek na 60 m: 1. Komjanc Rozana (Brda) 9"8; 2. Komjanc Elizabeta (Brda) 10"8.

Mladinke

Skok v daljavo: 1. Zavadlav Anastazija (Gorica) m 3,92; 2. Černič Anka (Brda) m 3,30.

Skok v višino: 1. Paulin Nataša (Dom) cm 120; Komjanc Agata (Brda) cm 120; 2. Blažič Kazimira (Podgora) cm 115.

Skok v daljavo: 1. Komjanc Agata m 3,92.

Met krogle: 1. Komjanc Ida (Brda) m 5,86.

Met krogle: 1. Blažič Kazimira m 6,96; 2. Bajc Milena (Gorica) 6,75.

Tek na 80 m: 1. Bajc Milena 12"9.

† Msgr. Janez Hladnik

V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Povem pa naj kot spomina vrednega godek, kar se mi je zgodilo leta 1931 z ministrantom Rafeljnom.

Nezakonski sin je bil, poreden otrok. Da bi materi pomagal, sem ga imel kot strežnika.

Priđe mesec majnik. Za majniško pobožnost sem hotel več ministrantov. To pa ni šlo v račun Rafeljnu in je organiziral »stavko«.

Ko sem bil drugi dan v šoli, stopim med odmorom tudi v njegov razred. Pokličem Rafeljna. Povedal sem vse, kaj se je zgodilo. V tla je gledal in nekaj mrmljal.

»No, kaj naj z njim storim?« sem vprašal. Počakal sem za hip, ga zasakal in porinil s tako silo, da je kar odletel po razredu.

VOLITVE ŽUPANA

Politična napetost se še vedno ni polegla. Slovenska ljudska stranka (SLS) je

vedeli, kdo in kako je volil. Po naših računih smo dobili mi 470 glasov večine v metliški okolici, v mestu Metlika pa liberalci 117 glasov več. Ko so objavili rezultate, je bilo v mestu res tako kot je govorila naša številka, ker smo bili pač v manjšini, toda v okolici so oni našli zase 240 glasov večine.

Goljufija je bila očitna! Toda oni so imeli vse ključke v rokah. Nam je ostala samo možnost protesta. Morali smo zbrati 240 podpisov na zahtevo, da se volitve razveljavijo.

Takoj smo šli na delo, čeprav so nas z risjimi očmi nadzirali orožniki. Toda vse je teklo dobro in v 24 urah so bili podpisani zbrani.

Sedaj pa je bilo treba poslati zadevni spis v Novo mesto. Vedeli smo pa, da je cesta čez Gorjance zastražena in bi bilo nevarno tvegati tisto pot.

Gospod proš, ki je navidez stal dogajanjem ob strani, kar pa ni bilo res, je prejel nalogo, da mi ponese ves zbrani material do dogovorjene točke, kajti mene bi orožniki verjetno ustavili in mi material zaplenili. (Se bo nadaljevalo)

Goriške Novice

Štandreež

Prosvetno delovanje v letošnji sezoni se je pri nas pričelo v soboto, 18. oktobra z gostovanjem zadrškega »Ansambla narodnih plesov i pjesama«. Čeprav je sobotni večer zaradi zaposlenosti malo prikladen za naše občinstvo, se je vseeno prosvetna dvorana napolnila z gledalci. Spored je bil pester in zabaven in je vse zadovoljil. Dalmatinski pevci in plecalci so bili zelo prijazni in so ob koncu na-

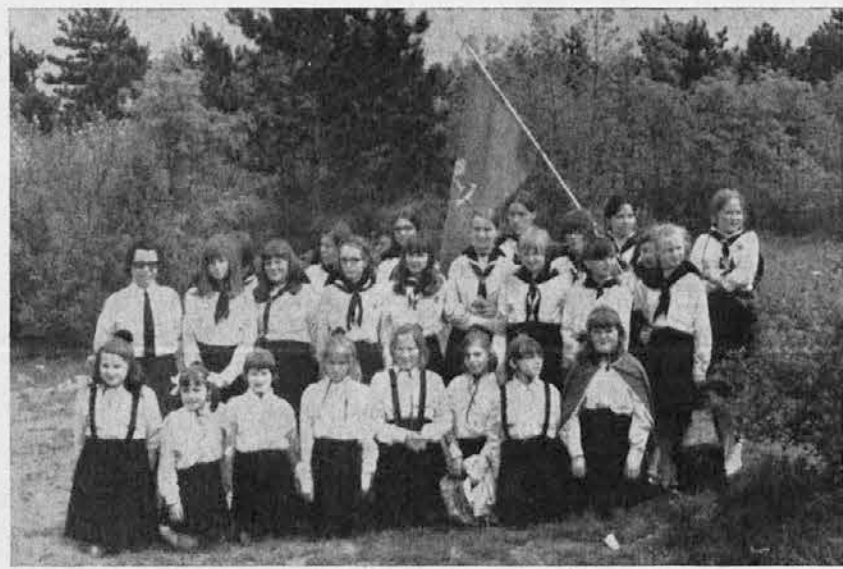
V nedeljo, 9. novembra bo gostovala ob 17. uri v Katoliškem domu v Gorici koroška mladina iz St. Janža v Rožu z igro

JURIJ KOZJAK

šemu društvu poklonili v spomin zbornik umetniških posnetkov iz Zadra, naše društvo pa njim kovinasto reprodukcijo goriškega gradu.

V četrtek, 23. oktobra je bil v naši dvorani prvi letni kulturni večer z naslovom »Po slovenskih gorah«. Predavatelj prof. Otmar Črnilogar iz Vipave nas je z lahkotno besedo in prijetnimi barvnimi slikami popeljal na Mangart, Jalovec, Triglav in Krn ter nam razkazal njihove zimske in poletne čare.

Ekumensko - misijonska prireditve v Gorici

Skupina goriških skavtinja, ki jih vodita gđc. Mariza Perat in Alenka Terčič, je preteklo nedeljo sodelovala na ekumensko-misijonski prireditvi v Katol. domu

Praznik Kristusa Kralja — je dejal msgr. Rudi Klinac na nedeljsko ekumensko-misijonski prireditvi v Katoliškem domu v Gorici — vsebuje dve misli: širiti božje kraljestvo z misijonskim delom in utrjevati edinstvo vseh kristjanov. Res sta prišli obe misli na omenjeni prireditvi do polnega izraza.

Najprej so nastopile goriške skavtine, manjše in večje, s tremi pesmimi in s črnskim rajanjem.

Govor msgr. Klinca je nudil lep okvir za razumevanje skiptičnih slik, ki jih je bila posnela gđc. Ivanka Furlanova iz Trsta ob priliki zadnjega ekumenskega potovanja po Jugoslaviji, razlagal pa profesor Mirko Rijavec.

V svojem bogatem govoru je msgr. Klinac omenil štiri pomembne grobove, ki so jih obiskali: škofa Mahniča v glagoljaski frančiškanski cerkvi v Zagrebu, ki se je boril do smrti za ohranitev glagoljskega bogoslužja v svoji škofiji na otoku Krku; škofa Strossmayera v Djakovu, ki je že na prvem vatikanskem cerkvenem zboru zastopal ekumenska stališča, katera je nato osvojil šele drugi vatikanski koncil; nadškofa Ujčića v Beogradu, ki je znal s svojo taktičnostjo ublažiti prvotno napetost med Cerkvijo in sedanjim režimom v Jugoslaviji ter sv. Nauma ob Ohridskem jezeru, ki je zlasti prispeval k širjenju evangelija s svojimi spisi.

Zanimivo je bilo tudi msgr. Klinca poslušati, ko je govoril o raznih srečanjih: z djakovskim škofom Bäurleinom (ta je dejal: »Pot do zedinjenja je še dolga; stoletja so prepad poglabljala, desetletja ga ne bodo premostila«), z msgr. Turkom iz Beograda, z Andrejem Tumpejem, 83-letnim lazaristom, kateri je že 43 let v Makedoniji in sebe »starega Balkanca« imenuje, s P. Taševom, ki je lazarist in je izšel iz družine uniatskega duhovnika, z Brankom Dorčićem, ki je Goričan po rodu in oskrbuje sestre v Ohridu, s poglavarjem makedonske Cerkve metropolitom Dositejem in s slovenskimi usmiljenkami, ki nezaznavno pripravljajo pot k Ri-

Naše prosvetno društvo ima na programu še več podobnih kulturnih večerov.

Zasedanje o gospodarskih problemih

V preteklih dneh je Inštitut za proučevanje in dokumentacijo v vzhodno-evropskih državah (ISDEE) organiziral dvodnevno študijsko zasedanje o jugoslovanski zunanji trgovini. V avli »Venezian« na tržaški univerzi sta predavala prof. Pretnar, docent na pravni fakulteti ljubljanske univerze in ravnatelj zveznega patentnega urada iz Beograda, in prof. Adamović, docent na gospodarski fakulteti zagrebške univerze in gospodarski izvedenec beograjskega Inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo. Po predavanjih, ki so jih simultano prevajali v italijanščino, je bila razprava.

Drugi dan zasedanja pa je bila v knjižnici inštituta ISDEE okrogla miza, na kateri so izvedenci razpravljali o temi »Furlanija-Julijaska Benečija kot mejno področje Evropske gospodarske skupnosti, njena vloga v trgovinski menjavi med Vzhodom in Zahodom, sedanji problemi in možnosti razvoja v prihodnje«.

Širite »Katoliški glas«

MOHORJEVE KNJIGE za leto 1970

Odbor Goriške Mohorjeve družbe najavlja knjige za leto 1970:

- KOLENDAR 1970.** Z zelo bogato, pestro in sodobno vsebino, poživljeno s številnimi slikami. Vreden prikaz vsega našega življenja.
- L'udo Zúbek: SKRITI VIR,** srednjeveška povest, str. 132. Novela je umetniško najzrelejšo delo slovaškega pisatelja v prevodu Marijana Breclja. Obratno odvijanje dejanja, lep jezik, številne umetniške slike, ki poživljajo knjigo, nam nudijo umetnino, ki jo lahko označujemo kot biser naših mohorjev.
- Zora Piščančeva: ANDREJKA,** povest, str. 347. Dejanje se godi na Primorskem v zadnjem tridesetletju. Ob prebiranju povesti bomo doživljali vesele in tragične dogodke iz naše polpretekle zgodovine.
- P. Follereau: NENAVADNA POT.** Pretresljiv prikaz življenja izobčencev iz človeške družbe, gobavec. Edinole čudež krščanske ljubezni jih lahko telesno ozdravi in vrne človeški družbi.
GMD stavi na razpolago slovenski javnosti še izredno knjigo:
- Dr. Jakob Ukmar: KATOLISKI NAUK O MATERI BOŽJI ALI MARIOLOGIJA.** Delo je že v prodaji.

Odbor GMD prosi poverjenike, naj pohitijo z vpisovanjem v GMD, tudi ker bodo knjige izšle v omejenem številu, in naj pošljejo naročila. Prav tako naj pošljejo naročila rojaki, ki živijo izven Primorske (Mohorjeva pisarna, Riva Piazzetta 18, 34170 Gorizia). Če bi jih bilo v istem kraju več, naj nam sporoče isti naslov za vso skupino.

ZA KMETOVALCE

Bliža se pretakanje vina

Ko je vino nehalo vreti, se začne čistiti. Številne kvasnice, bakterije, plesni, ki plavajo v mladem vinu, se začno usedati in z njimi vred vinski kamen, železne in bakrene soli, barvila, tanin, beljakovine itd. Nizka temperatura še posebno ugodno vpliva na to dogajanje. Usedlina ali droži, ki se nabere v dnu sode bi se s časom začela razkrajati in bi pokvarila vino. Zato bo treba ločiti vino od droži, kar dosežemo s pretakanjem. Prvo pretakanje izvedemo pred zimo, drugo spomladi in tretje v jeseni.

Pred pretakanjem je priporočljivo izvesti znani poskus v kozarcu; vanj natočimo vina in ga opazujemo en dan. Če je vino v kozarcu zgubilo svojo bistrino ali celo porjavelo, mu najprej dodamo 5-10 gr metabisulfita in čez kak teden pretakamo brez zračenja. Vina, ki so nežna po vonju in barvi ter šibka tj. z malo alkohola tudi pretakamo brez zračenja. Takšno pretakanje izvedemo tako, da s pomočjo črpalke pretočimo po cevi vino v drug sod; pri tem naj pride vino čim manj v dotik z zrakom.

Vina, ki so groba, trda, polna tanina, sladka ali dišijo po žveplu ter ne zamenjajo barve na zraku, pretakamo z zračenjem. To opravimo tako, da spuščamo vino preko sira v škaf in odtod v sod. Pri tem se vino dobro premeša z zrakom; pri nadaljnjem zorenju bo dobilo boljši

okus in prijetnejši duh. Prvo pretakanje, ki je na vrsti sedaj pred zimo, navadno izvedemo z zračenjem.

Sod, v katerega pretočimo vino, mora pred pretakanjem biti dobro oprati in žveplati.

Za pretakanje izberemo hladno, jasno in mirno vreme. Takrat je namreč zračni tlak visok in izguba alkohola ter dišečih snovi bo manjša.

Knjiga dr. Metoda Turnška »S krstom v Kristusovo Cerkev« je interesentom na razpolago na upravi našega lista. Cena 1200 lir, 200 strani. G. avtor jo priporoča zlasti gg. duhovnikom, izobražencem ter vsem, ki se zanimajo za bogoslovna vprašanja. Knjiga je pisana v lepem jeziku in bo duhovno obogatila vsakogar, ki jo bo prebral.

★

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujem vsem, ki so me na kakršen koli način počastili ob 35-letnici mojega gledališkega delovanja.

Danilo Turk - Joco

Trst, 26. oktobra 1969

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: Trije Slovenci iz Clevelanda 25 dolarjev; ga. Mikuž iz Pevme ob smrti svojega moža 1.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Za vsak problem ogrevanja se obrnite na podjetje

LA COMBUSTIBILE

LOVREČIČ ALBIN

Domjo 38 - Industrijska cona tel. 820-331

Zastopstvo ameriške petrolejske družbe AMOCO za Trst
NAFTA - GASOLIO - KEROZEN - PREMOG - DRVA itd.

Postrežba hitra v velikih in majnih količinah, cene ugodne, olajšave. Ko se odločite za nakup, telefonirajte nam ter se pozanimajte pri nas!

BCRB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S.P.A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

KEROZEN - DRVA - PREMOG - RUSKI ANTRACIT

TVRDKA

IVAN VETRIH

Kerozen dostavljamo na dom za Gorico in okolico tekom dneva.

GORICA

Ul. Lantieri 5 - Tel. 25-27

RADIO TRST A

Spored od 2. do 8. novembra 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Marodič: »Smeh in solze«. Otroška radijska igra. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 V. Calvino: »Noč na oblaku«. Enojedinka. 17.30 Zborovska glasba. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.00 Merku: Tri ljudske pesmi s Tržaškega. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Iz slovenske folklorne: Reharjeva: »Vsak dan smrti napruti grješa«.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 17.55 »Od vas lepo slavo uzamen, vidimo se u svetem raj«, izbor mrtvaških ljudskih pesmi. 19.20 Chopinove skladbe. 20.35 Mirko Mahnič: »Soldaški mizerere«. Tragedija v enem dejanju.

Torek: 8.30 Italijanske vojaške godbe. 9.00 Praznični motivi. 10.00 Stuparich: »Vrnili se bodo«. 11.00 Italijanske simfonične skladbe od začetku 20. stol. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 16.20 Popevke zadnjega desetletja. 16.50 Vojaške pesmi. 18.30 Komorni koncert. 19.25 Ljudski plesi z vsega sveta. 19.45 Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice. 20.30 Verdi: »Bitka pri Legnanu«, opera v 4 dejanjih.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 18.50 Jugoslavija v glasbi. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Iz potne torbe Milka Matičetovega.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Motivi za kitaro. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Jevnikar: Slovenščina za Slovence. 19.10 Simonitijska: »Pisani balončki« - radijski tednik za najmlajše. 19.40 Priljubljene melodije. 20.35 Lope de Vega: »Prebrisana norica«. Komedija v treh dejanjih.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.35 Jež: »Italijanščina po radiu«. 18.30 Igra Zagrebški godalni kvartet. 18.45 Italijanske popevke. 19.00 Otroci pojo. 19.10 Radijska univerza: P. Brezzi: Začetek krščanstva (I) »Judovstvo in poganstvo ob Kristusovem prihodu«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Iz starih časov. 13.30 Glasba po željah. 16.45 Slovenska popevka 1969. 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. 18.00 Moj prosti čas. 18.30 Zbor »Kočo Racine« iz Skopja. 19.10 Theuerschuh: »Družinski obzornik«. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Joža Vombergar: »Požar ljubezni«. Satira v enem dej.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 2. do 8. novembra 1969

Nedelja: 9.30 Z Veselimi planšarji. 11.30 Govorica živali - sovjetski film. 12.35 Športno popoldne.

Ponedeljek: 17.45 F. Bevč: Pesterna. 18.00 Po Sloveniji. 19.20 Ljudje in poklici: Fotograf. 20.35 G. Miklos: Zadnja vojna - madžarska TV drama.

Torek: 18.20 Po sledih napredka. 18.40 Vokalno instrumentalni solisti. 19.05 Velika pustolovščina - film. 20.35 Velika ime sodobnega filma: Joseph Losey - Betonska džungla - angl. film.

Sreda: 18.45 Rastline v prehrani. 19.05 Gospodinjski pripomočki: Plinski štedilniki. 20.35 J. Žmave: Obisk - predstava SNG Maribor. 22.55 Nogomet Avstrija: Škotska - posnetek.

Četrtek: 17.45 Veseli tobogan - oddaja za otroke. 18.15 Po Sloveniji. 19.10 Glasbena oddaja. 20.35 W. Thackeray: Semeni ničevosti. 21.25 Kulturne diagonale. 22.20 Shanandoah - film.

Petek: 17.45 Nove dogodivščine Huckleberryja Finna - film. 18.15 Mladinski koncert: Jan Sibelius: Finska. 19.00 Svet na zaslonu. 19.30 Naš globus. 20.35 Mojstri besede na filmskem traku: Gospodična Julija - švedski film.

Sobota: 14.30 Namizno-teniški turnir - prenos iz Sarajeva. 17.45 Po domače. 19.15 S kamero po svetu: Brazil I. del. 19.40 Pet minut za boljši jezik. 21.35 Rezervirano za smeh. 21.50 Novi rod - film.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo